

ФИНАЛЕН ИЗВЕШТАЈ

за 2015 год

Општата цел на овој проект е обезбедување на оддржливост, континуитет, унапредување на постоечките и воведување на нови активности во дневниот центар за лица со умерена и тешка интелектуална попреченост ПОРАКА НАША.

Дневниот центар се наоѓа на улица Бајрам Шабани бб во Куманово.

Работното време во дневниот центар е секој работен ден од **07:00 до 16:30 часот**.

Со Дневниот центар е опфатено **21 лице** со умерена и тешка интелектуална попреченост над 18 години од мултиетнички состав.

За успешна реализација на програмските активности ангажирани се четири стручни лица: **дефектолог, психолог, социјален работник и воспитувач.**

Покрај вработените, во програмските активности беа вклучени и: волонтер од Американскиот Мирвен Корпус, практикант лице со попреченост од УСАИД проект-практиканска работа и вработување на лица со попреченост за и член на семејство на еден од корисниците во Дневниот центар.

Корисниците се поделени во четири групи и со секоја група работи по еден едукатор.

Како **метод** на работа се користи **индивидуална и групна работа** во зависност од потребите на корисникот.

За секој корисник се изработува индивидуална програма за работа (изготвена според СПМ) врз основа на претходна проценка на неговите способности и вештини. Индивидуалната програма се надоградува на секои 6 месеци во зависност од напредокот или регресијата на корисникот.

Со корисниците во Дневниот центар се работи на реализација на програмата за работа утврдена за тековната година во ДЦ. **Програмата** која што се реализира во Дневниот центар Порака Наша а се однесува на **развој на вештини за самостојно живеење** е поддржана од Институтот за дефектологија при Универзитетот Кирил и Методиј во Скопје.

Програмски активности 2015 год.:

- 1.1 Практични активности;
- 1.2 Когнитивни активности;
- 1.3 Социјални активности;
- 1.4 Спортско рекреативни активности;
- 1.5 Активности за запознавање со работно производствен процес;
- 1.6 Активности за сексуално и репродуктивно здравје и правата на лицата со попреченост;
- 1.7 Градинарство
- 1.8 Компјутерска обука;
- 1.9 Креативни работилници;

- 1.10 Продажни изложби
- 1.11 Домашна посета
- 1.12 Активности за поддржано самостојно живеење
- 1.13 Одбележување на 3 ти декември (меѓународен на лицата со попреченост)
- 1.14 Одбележување на новогодишни празници

Програмските активности кои се реализираат секојдневно во Дневниот центар се насочени кон развој на **практични, когнитивни и социјални вештини** но и вештини за стекнување на работни способности како и запознавање

1.1 Практични активности:

Целта на практичните активности е развивање на вештини за самостојно живеење.
Реализирани активности:

- Одржување на лична хигиена и правилна употреба на приборот;
- Одржување на хигиена на просторот во и околу дневниот центар;
- Набавување на производи за исхрана;
- Собирање и употреба на есенски плодови;
- Подготовка на два оброка (доручек и ручек);
- Миеење и бришење на садови;
- Сечење со ножици, лепење;
- Користење на остри предмети;
- Грижа за сопствената облека и обувки;
- Вежби за развој на фина моторика;
- Одгледување на градинарски култури;
- Употреба на игла и конец;
- Употреба на едноставен алат;
- Украсување на новогодишна елка;
- Подредување на предмети по големина;
- Вежби за препознавање на опасност;
- Разликување на предмети по боја
- Усвојување вештини за дозирање на течности, количина и волумен на различни материјали
- Уредување на домот – развој на фина моторика
 - Развивање на кулинарски вештини
 - Употреба на позиција палец-показалец
 - Разликување на предмети по форма
 - Манипулација со жица, дрво, хартија и др м-јли
 - Употреба на линија и поим за должина
 - Употреба на прибор за јадење
 - Правилна употреба на сапун и крпа за бришење
 - Прецизно сечење на форми со прави и искривени линии
 - Уредување на простор за работа, сортирање на материјали
 - Вежбање на правила на однесување и бонтон

- Подготовка на календар на картички за љубезност (еден ден, една картичка, едно добро дело)
- Правилна употреба на кујнски прибор;
- Подредување на материјалите за работа;
- Работа со тесто-креативна кулинарска работилница;
- Манипулација и требење на ориз, леќа, грав;
- Сечење на различни форми;
- Употреба на средства за лична хигиена;
- Правилна употреба на сапун и крпи за бришење;
- Сечење, боење и цртање на различни форми;
- Развој на фина моторика-манипулација со хартија и памук;
- Употреба на различен материјал (хартија, дрво, декорации);
- Изработка на декоративни плочки за Св. Валентин;
- Цртање и сечење на форми (круг, квадрат, триаголник);

1.2 Когнитивни активности

Целта на когнитивните активности е развој на мисловните процеси и логичкото размислување.

Реализирани активности:

- Употреба на телефон;
- Вредност на парите;
- Примерно однесување и правилно движење на улица;
- Примерно однесување на пазар, во продавница;
- Карактеристики на годишно време зима;
- Именување на денови во неделата, месеци во година, годишни времиња;
- Задржување на внимание и поведение при работа;
- Контакти со средина;
- Учење на вежби и поими за смаоконтрола;
- Утврдување на поими од социјално значење другарство, среќа;
- Работа со различен материјал (картон, пластика, пластелин, глинамол, дрво, гипс, жица);
- Разликување на бои, форми и големини;
- Учење на мемориски техники;
- Повторување на кратки реченици, утврдување на суштина;
- Употреба на часовник;
- Работа со различен материјал (картон, волна) изработка на украсни предмети
- Изработка на украсни слики по повод Св. Трифун и Валентин
 - Работа со различен материјал – изработка на икебани по повод Св. Валентин
 - Следење на информации од дневни весници и телевизија и нивна интерпретација
 - Работа со различен материјал – изработка на цветови
 - Изработка на украсни честитки
 - Броеви и количина од 1-5
 - Работа со различен материјал – изработка на цветови

- Изработка на рамки за слики со мотиви за Св. Валентин
- Изработка на украсни срца и свечници за Св.Валентин
- Запознавање со личности и дела на познати дејци и револуционери од Македонската историја
- Правење на месечен календар на дневни расположенија (сонце за радост, дожд за тага и т.н.)
 - Работа со картон и волна –изработка на срциња;
 - Пребарување на интернет;
 - Работа со различен материјал – изработка на икебани;
 - Вежби за утврдување на поими со тест –батерија (сличност, разлика, насока);
 - Читање и пишување-учење на фрази на англиски јазик;
 - Броење и собирање;
 - Учење и мешање на бои-акварел техника;
 - Работа со пластилин изработка на зимски пејсажи;
 - Работа со календар - заедничко планирање на активности;
 - Следење на весници и информации од медиуми. Пренесување, толкување и интерпретација
 - Работа со различен материјал-изработки по повод Св. Валентин

1.3 Социјални активности

Активностите се насочени кон социјализација и интеграција на корисниците во средината во која живеат и во сите сфери на општественото живеење. Истите предвидуваат посета на најразлични институции и претпријатија, културни и спортски настани, културно-историски знаменитости и религиозни објекти, прошетки, излети во природа и сл.

Реализирани социјални активности:

- **Еднодневна екскурзија во манастирот Св. Троица во с. Скачковце.**
Екскурзијата е спроведена со корисниците од Државниот дневен центар за лица со интелектуална попреченост и истата е поддржана од локалната самоуправа со обезбедување на превоз. Целта беше корисниците од двата дневни центри повеќе да се зближат и меѓусебно да се дружат.
- **Посета на МРТ и City Mall.**
Целта на посетата беше да дознаеме како се емитува програма на телевизија, имавме можност да присуствуваме и во студио каде што се емитуваше емисија во живо. Исто така со посетатата на City Mall сакавме нашите корисници да ја почувствуваат новогодишната еуфорија. Реализацијата на оваа активност беше потпомогната од страна на приватни фирми од Куманово, МРТ и родители на нашите корисници.
- **Посета на спомен Кустурница.**
По повод одбележувањето на 11 Ноември –ослободување на Куманово, претставници од нашиот Дневен центар положија цвеќе во знак на почит на

паднатите борци на спомен Кустурница. Целта на посетата беше да бидеме присутни на сите јавни настани рамноправни со сите други граѓани на Куманово.

- **Прошетки**

Во Соколанскиот парк кој се наоѓа во непосредна близина на Дневниот центар во овој период се реализираа четири прошетки со цел да се подобри комуникацијата на корисниците со локалното население од градот.

Поради лошите временски услови и ниските температури, во месеците Јануари и Февруари овие активности не се реализираат.

1.4 Спортско рекреативни активности

Спортско - рекреативни активности имаат силно влијание врз развој, одржување и подобрување на физичките и интелектуалните способности на лицата со попреченост, како и целиот биолошки систем (индивидуално здравје).

Преку спортот кај лицата со попреченост се развива чувството за забава, дружење, храброст, доверба кон друг и самодоверба, социјализација одржување и стекнување на вештини и знаење, усогласување на движењето на екстремитетите и телото;

Спортувањето го поттикнува правилниот раст и развој, ги подобрува психомоторни вештини, како и координација и рамнотежа.

Реализирани активности:

Секојдневно во Дневниот центар се реализираа различни **вежби и возење статичен велосипед** во согласност со можностите на корисниците но и просторните можности .

Во периодот од три месеци продолжи реализацијата на проектот на општина Куманово "Летна Инклузивна школа" кој започна за време на летниот период во месец јуни. Во активностите на проектот активно беа вклучени нашите корисници заедно со корисниците на Државниот Дневен центар и 4 тренери по спорт и физичка култура кои работеа со корисниците. Корисниците на Дневниот центар два дена во неделата (понеделник и четврток), спортуваа во спортската сала на ООУ "Толи Зордумис".

1.5 Активности за запознавање со работно-производствен процес

Следејќи ја потребата на корисниците за работно ангажирање и редовната програма за **работно оспособување и воведување во работен производствен процес** беа посетени приватни претпријатија и средно стручно училиште во Куманово , корисниците одблиску се запознаат со работниот процес.

Реализирани активности:

- **Работна посета на ресторан Батко Ѓорѓија**

Во месец октомври за реализација на оваа активност се организираше посета на ресторанот Батко Ѓорѓија каде што на корисниците им беше објаснето и демонстрирано како се одвива целокупната угостителска дејност и им беше дозволено да го набљудуваат процесот на подготовка на храна во кујната, да учествуваат директно во процесот на послужување и генерално да се запознаат со обврските на вработените, правилата на работа и потребните способности за работа во оваа дејност.

- **Работна посета на автоперална Зелена Чакла.**

Корисниците беа запознаени со начинот на одржување на автомобили, фазите на чистење и миење и им беше дозволено работно да се вклучат.

- **Работна посета на средно медицинско училиште Nace Bu|oni**

Во средното медицинско училиште Наце Буѓони, корисниците на дневниот центар заедно со учениците од 3 та година имаа можност да присуствуваат на час по практична настава Нега на болен. Целта беше корисниците да се запознаат и да вежбаат како да дадат прва помош- преврски со завој, бандажирање на скршеници, употреба на топломер, мерење на притисок и.т.н.

- **Производство на дизајнирани производи**

Од оваа година започнавме со производство на дизајнирани производи во просториите на дневниот центар со цел да се подобрат и развијат работните вештини кај корисниците. Техниките за производство на овие производи се стекнати минатата година преку УНДП Проектот Социјално претпријатие – Инклузија преку работа. Од овој период три дена во неделата се реализираа активности за производство на дизајнирани производи (производство на еколошка хартија и филц техника-производи од волна . Производите се продаваа на настани на повеќе локации во Куманово и Скопје,а добиените средства ќе се користат за набавка на нови материјали за работа Овие активности се реализирани со вклучување на два работни тренери (дефектолог и социолог) кои на волонтерска основа придонесоа за ефективна реализација на предвидените активности..

Поради лошите временски услови и ниските температури, во месеците Јануари и Февруари овие активности не се реализираат.

1.6 Активности за сексуално и репродуктивно здравје и правата на лицата со попреченост

Во соработка со Здружението ХЕРА од Скопје ПОРАКА НАША од 2009 година е активно вклучена во сите активности на национално ниво.

Активности од областа на сексуално и репродуктивно здравје и права на лица со попреченост се дел од програмата на дневниот центар ПОРАКА НАША и се работи континуирано.

Активностите се насочени кон тоа лицата со попреченост да имаат полесен пристап до информации, поддршка и обуки за остварување на ова нивно право но и биолошка потреба. Активностите од областа сексуално и репродуктивно здравје допринесуваат за уживање во личните и сексуални врски.

Лицата со попреченост да бидат заштитени од лична и сексуална експлоатација како и поддржано да ги остваруваат своите права да имаат лични односи и да ја истражуваат својата сексуалност во безбедна средина (интимен, приватен, личен простор).

Персоналот (стручните лица) континуирано и соодветно да се обучуваат за спроведување на програмата, а семејствата на лица со попреченост да бидат вклучени во соодветна обука.

На крај целта е лицата со попреченост во секој поглед да бидат третирани со почит и достоинство.

По изготвка на акциониот план се пристапни кон негова реализација. Активностите од подрачјето сексуално и репродуктивно здравје на лица со попреченост се реализираат еднаш неделно (среда) во склоп на когнитивните активности: *individualno i grupno so korisnici i roditeli.*

1.7 Градинарство

Во овој период во градината се прибираа произведените градинарски култури, градината се чистеше и ја подготвивме почвата за следната година.

1.8 Компјутерска обука

Работата на компјутер предвидува користење на компјутерот како алатка за едукација, комуникација и вработување но и забава. Оваа активност на корисниците им овозможува развој на логичко мислење, играње дидактички игри, насочување на внимание, развој на моториката, поттикнување на креативност, запознавање со основните функции на компјутерот и сл. Компјутерската едукација се врши преку директна работа со корисниците која вклучува обука, поддршка и советување на лицата со интелектуална попреченост, како и на нивните родители/старатели за работа во домашни услови.

Корисниците се обучија за наједноставни операции (уклучување, исклучување, користење на microsoft word), исто така ги обучуваме за користење на интернет (пребарување, користење на youtube, facebook...)

1.10 Kreativni rabotilnici

Цел на работилниците: Заедничко дружење и надминување на предрасудите за лицата со интелектуална попреченост, но и подигање на јавната свест кај општата популација

Реализирани активности :

- **Работилница по повод 3 ти декември.**

Изработка на корпи за цвеќе, ликови од дрвени лажици, кеси од украсна хартија, есенско венче.

Работилницата беше реализирани заедно со волонтери од Општинскиот Црвен Крст.

- **Rabotilnica po povod novogodi{nite i bo`i}nite praznici**

Изработка на новогодишни икебани, новогодишни венчиња, дедо мраз, снегулки, лампиони.

Работилницата беше реализирана заедно со ученици од средно медицинско училиште Наце Буѓони.

- **Креативна работилница по повод Св. Валентин и Св. Трифун**

По тој повод заедно со нашите корисници изработивме украсни предмети (срциња, икебани, украсни шишиња..). Во нивната изработка ни помогнаа волонтерите на нашата Организација.

1.10 Продажни изложби

Реализирани активности:

Сите изработени предмети од креативните работилници се продаваа на познати локации во градот по повод престојните празници.

Биа организирани две продажни изложби по повод 3 ти декември, две продажни изложби по повод новогодишните празници и две продажни изложби по повод Св. Валентин и св Трифун..

Во организирањето и реализирањето на продажните изложби ни помогнаа волонтери од Општински црвен крст и средно медицинско училиште Наце Буѓони. Сите собрани средства се наменети за потребите на Дневниот центар.

1.11 Посета на семејства

Како дел од програмата во дневниот центар се реализаат **домашни посети** кај секој корисник. Домашните посети ги реализира со стручниот тим ,овие посети се со цел запознавање со условите во кои живеат корисниците, разговор со другите членови од потесното и поширокото семејство за да може понатаму да се изготви социјална анамнеза.

Реализирани активности:

- Посета на семејството на корисникот **Саша Трајковиќ**
- Посета на семејството на корисникот **Зекир Рушидовски**

Поради лошите временски услови и ниските температури, во месеците Јануари и Фебруари овие активности не се реализираат

1.12 Активности за поддржано самостојно живеење

Целта на оваа активност е да се процени просторната ориентација на корисниците, т.е. да се види дали ги познаваат поважните институции во градот, самостојно пазарење, степен на социјализација. Со помош на едукаторите корисникот ги посетува поважните институции, пазари, одбира гардероба за себе, посетува слаткарници, со еден збор го чувствува ритмот на живеење на градот.

Реализирани активности:

- Активност за поддржано самостојно живеење реализиравме со корисникот **Оливер Павловиќ** со кого посетивме супермаркет, бутик за гардероба, продавница за чевли и кафе ресторан.

Поради лошите временски услови и ниските температури, во месеците Јануари и Фебруари овие активности не се реализираат.

1.13 Одбележување на 3-ти Декември Меѓународен ден на лица со попреченост

По повод 3-ти Декември Меѓународен ден на лица со попреченост традиционално се организираат активности за промоција и истакнување на можностите способностите, правата и потребите на лицата со интелектуална попреченост.

Реализирани активности:

- Месецот декември започна со подготовки за одбележување на 3 ти декември –меѓународен ден на лицата со попреченост. По повод овој ден вработените во Дневниот центар заедно со корисниците го подготвија првиот број на **билтенот НАШИОТ ГЛАС**. Билтенот го опишува животот во Дневниот центар од перспектива на корисниците. Во него се опишани сите активности во центарот на начин на кој корисниците ги доживуваат. Целта за печатењето на овој билтен е подигнување на свеста кај локалното население и потенцирање на можностите и способностите на лицата со попреченост во сите сфери на живеење;
- Како учесници во проектот Летна инклузивна школа-спроведен од страна на општина Куманово и УНДП, на 3 ти декември учествувавме на **манifestација Проектен Перформанс** –организиран од страна на општина Куманово. На оваа манифестација се претставивме со три точки, а една од нив беше и театарска претстава преку која го претставивме изработувањето на билтенот и на тој начин го поделивме и промовиравме на многубројната публика. На учеството на овој настан му претходеше добра подготовка, вежбање и секојдневни проби во Дневниот центар и театарот во Куманово. Настанот беше проследен од ,многубројна публика т.с претставници од меѓународни донатори,локална самоуправа,институции,јавни установи,граѓани, медиуми и др.;

- На 4 ти декември во дневниот центар не посетија **младите од СДММ** кои се дружеа со нашите корисници и донираа кујнски апарат, потребен за извршување на секојдневните активности;
- На 5 ти декември учествувавме на **саемот за вработување на лицата со попреченост организиран** од страна на Здружение Порака Наша во склоп на проектот Практиканска работа и вработување на лица со попреченост финансиран од страна на УСАИД. Ова е прв саем од ваков вид организиран во оваа област, на кој се претставија со свои штандови 20 фирми од Куманово, Пробиштип, Кратово и Св.Николе. На овој саем и ние се претставивме со **наш штанд** на кој ги промовиравме изработките на нашите корисници, билтенот и досегашните реализирани проекти.
Настанот беше проследен од голем број на локални и национални медиуми

1.14 Одбележување на Новогодишни празници

Реализирани активности:

- На 19.12.2014 Дневниот центар го посетија **претставници од средното стручно училиште Киро Бурназ**. Во склоп на новогодишниот базар организиран во нивното училиште на кој биле продавани изработки кои ги направиле самите ученици биле собрани финансиски средства кои беа донирани за потребите и активностите на Дневниот центар;
- На 22.12 и 26.12.2014 во Дневниот центар беа организирани **работилници со средното медицинско училиште Наце Буѓони**. Учениците и корисниците заедно изработуваа новогодишни украси кои беа продавани на неколку локации во градот. Собраните средства беа донирани во Дневниот центар;
- На 25.12.2014 Дневниот центар традиционално го посети **Градоначалникот на Општина Куманово** и на корисниците им подели новогодишни пакетчиња;
- На 26.12.2014 Дневниот центар по повод новогодишните празници го посетија **Сојуз на жени на Социјалистичката партија**, кои донираа прехранбени и хигиенски средства.
- Исто така по повод новогодишните празници корисниците на Дневниот центар ги посетија и претставници од **основно училиште Крсте Мисирков, Кумани, мото клуб Мечки како и членови** на Здружението **Порака Наша**;
- На 29.12.2014 традиционално од страна на општинскиот Црвен Крст беше организирана **новогодишна прослава** за корисниците на Дневниот Центар и волонтери од Црвен Крст во познат ресторан во Куманово;
- По повод новогодишните и божиќните празници беа организирани три **продажни изложби** на познати локации во градот. Во реализацијата на овие изложби ни помогнаа Средното медицинско училиште Наце Буѓони и Црвен Крст Куманово;

Соработка и учество на настан

Реализирани активности:

- На 17.12.2014 двајца едукатори од Дневниот центар присуствуваа на свечено доделување на признанија за **успешни проекти** пријавени на конкурсот Civil Society Peer Exchange Competition Challenge2: Social Sustainability. Настанот беше организиран од страна на Британската Амбасада и ЦИРА. Здружението Порака Наша, доби прва награда за најдобар проект во групата;
- На 15 и 15.12.2014 корисникот Ненад Димитриевски во придружба на родител и претседателот на ПОРАКА НАША присуствуваше на **семинар организиран од страна на УНДП** во Штип .Семинарот беше организиран со цел да се подготви стратегија за инклузија на лица со попреченост во Р.М. На овој семинар учествуваа претставници од УНДП, повеќе општини, НВО и лица со попреченост;
- Во месец декември имавме посета од страна на **Здружението СОЛЕМ**, разменивме искуства и поставивме основа за идна соработка и развоја на заеднички проекти од областа на самозастапувањето;
- На **12 и 13.02.2015 година** едукаторот Симоновска Фросина присуствуваше на семинар организиран од Peace Corps Macedonia. Целта на семинарот беше јакнење на соработката помеѓу волонтерот и неговиот соработник како и начини за јакнење на капацитетите на Граѓанските здруженија.
- На **26.02.2015 година** едукаторот Мартина Костовска присуствуваше на информативна средба за развој на Социјалното претприемништво во РМ. Информативната сесија е дел од проектот "Обуки и промоција за развој на социјалното претприемништво" финансиран од Министерство за економија на РМ, а спроведуван од Здружение Конект.

Застапник-Претседател

Милован Видановиќ

Контакт: 078/279-663

Е-маил: poraka.nasa@yahoo.com